

Gang har gjort en Fejl, ikke er i Stand til at finde sig i at gøre den om igen. Og nu er Forholdet dog faktisk saaledes i dette Land, at Udviklingen har ført til, at det er længe siden, at der blev raabt: „klar til at vende“! Men der er en hel Del af de Herrer, som af misforstået Konservatisme ikke have været i Stand til at kunne det endnu. Jeg tror forøvrigt, at det ærede Medlem for Ribe paa dette Omraade i en ret betydelig Grad er i Færd med at vende. Thi han gaar jo nu en Gang imellem lidt haardt paa sine tidligere Venner fra den sundeste og sandeste osv., og til Gengæld love de ham da ogsaa, at han skal faa sin Bekomst i Ribe.

At der er en saadan Vending, synes jeg, bevises ved adskillige Ting. Jeg vil flygtigt nævne dem. Der er for det første Borgerrepræsentationsvalget i Foraaret. Det var ganske sikkert et Udslag af, at man føler Trang til at vende paa dette Omraade. Der er det sidst stedfundne kommunale Valg i Odense. Den Kamp og Udvikling, som er sket, har fundet Sted under Formlen: Antisocialismen, og jeg erkender gerne, at den vanskeligt vil kunne anvendes i selve det politiske Arbejde, fordi de politiske Partier ikke ville vedkende sig denne Form, som simpelthen opløser de gamle Former. Men det forhindrer ikke, at de, der have arbejdet sammen ved de kommunale Valg og i de kommunale Forhold under Fanen eller Mærket: Antisocialisme, meget let og naturligt finde hinanden ved de politiske Valg paa alle de Omraader, hvor de mene at kunne finde fælles Fordel deraf. De kommunale Valg have vist, at man er klar over, at der maa vendes, og det er ogsaa kendeligt, at hvor som helst man faar Lejlighed til at forhandle med ærede tidligere eller nuværende Modstandere, Venstre og Højre, mener man det samme. Nu kunde der spørges: Naar det er saa vanskeligt, og naar det har saa ondt ved at vise sig ved det politiske Valg, hvori ligger det da? Det ligger for en stor Del deri, at skønt en stor Del inden for begge Partier føler Nødvendigheden af at komme ind paa et Samarbejde mellem Venstre og Højre paa en hel Mængde Omraader — og i alt Fald vil det sikkert komme dertil, naar Socialismen og Radi-

kalismen her i Landet i det hele har naaet en saadan Vækst, at der ikke længere hersker nogen Tvivl om, at et saadant Samarbejde er nødvendigt — har man vistnok den Tro, at fordi man tilstræber et saadant Samarbejde, saa skal man nødvendigvis, som det hed i gamle Dage, smelte sammen, opløse sig eller delvis gaa op i hinanden. Det er ikke nødvendigt, og det vil sikkert ikke ske i en overskuelig Tid herhjemme. Jeg skønner ikke, at der er det mindste i Vejen for, at Højre og Venstre kunne beholde deres Særstilling og deres særlige Opfattelse af de konkrete Lovgivningsspørgsmaal, fordi de paa en Del Omraader af social Beskaffenhed arbejde sammen med det Formaal at holde Socialdemokratiets Vækst Stangen. Hvis et saadant Samarbejde tilstræbes, og hvis det naas, er man jo, hvad jeg for mit Vedkommende efter Valget i 1901 netop udtalte, naaet til den naturlige Betingelse for overhovedet at kunne sætte den Bom, som der saa ofte har været Tale om og ganske særlig fra den højtærede Justitsministers Side, men som aldrig er bleven holdt tilstrækkelig lukket. Jeg tror ogsaa at kunne tilføje, at det kun er ad denne ene Vej, det er muligt at holde denne Bølge, denne Bevægelse Stangen. Nu kan man dernæst sige, at det, som Venstre i Øjeblikket staar i Begreb med at foretage her, ganske sikkert ikke vil fremme en saadan Udvikling som den, jeg tænkte mig Muligheden af. Venstre vil jo nemlig paa den kommunale Valgrets Omraade ikke flytte, som det ærede Medlem for Løvel (A. Nielsen) udtalte sig, men slette Skellet. Jeg tror, de handle forkert, hvis de gøre det uden at søge de fornødne Garantier. Det, som de ville opnaa i dette Øjeblik, er at binde og vinde en hel Del til sig, som nu ellers vilde forsvinde. Dette med det evindelige Retfærdighedskrav osv. osv. lyder meget smukt, men der er ingen, der tror tilfulde paa det. Thi i Politik handler man nu en Gang med Interesse for Øje og ikke af lutter Retfærdighed alene (Modsigelse). Retfærdigheden kan være en medvirkende Faktor, og jo stærkere den er til Stede des bedre, men der er ingen Tvivl om, at Interessen kommer i første Række ved Afgørelserne. Jeg tror derfor ikke, at det, som i Øjeblikket tilsyneladende opnaas,